

คำวินิจฉัยของ นายผัน จันทร์ปาน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑๗/๒๕๖๖

วันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ศาลจังหวัดฉะเชิงเทราส่งคำตัด裁แห้งของจำเลย (นายวันเพ็ญ กรเกشم) ในคดีอาญาหมายเลขคดีอาญาที่ ๒๕๕๓/๒๕๕๓ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาอนุมัติคำตัด裁ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๙๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๔๑ วรรคสาม หรือไม่

สรุปข้อเท็จจริง

ศาลจังหวัดฉะเชิงเทราส่งคำตัด裁แห้งของจำเลย (นายวันเพ็ญ กรเกشم) ในคดีอาญาหมายเลขคดีอาญาที่ ๒๕๕๓/๒๕๕๓ เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาอนุมัติคำตัด裁ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๙๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๔๑ วรรคสาม ข้อเท็จจริงตามคำร้องสรุปได้ ดังนี้

พนักงานอัยการจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นโจทก์ ฟ้องนายวันเพ็ญ กรเกشم เป็นจำเลยฐานความผิด มีญาเสพติดให้โทษชนิดเมทแอมเฟตามีนไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย มีอาชีพเป็น เครื่องกระสุนปืน ไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับใบอนุญาต พาอาชีพนิติดตัวไปในหมู่บ้านและทางสาธารณะโดยไม่มีเหตุ อันสมควรและไม่ได้รับใบอนุญาตให้มีอาชีพนิติดตัว

ต่อมาทนายจำเลยยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดฉะเชิงเทรา เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๓ ขอหมายเรียกพยานเอกสาร (คำให้การทั้งหมดของนายวันเพ็ญ กรเกشم และเอกสารประกอบคำให้การ) ซึ่งอยู่ในความครอบครองของโจทก์ เพื่อประกอบการพิจารณาคดีและต่อสู้คดีของจำเลย ศาลมีหมายเรียกพยานเอกสารดังกล่าวในวันเดียวกัน ปรากฏว่าโจทก์ไม่ได้ส่งเอกสารตามหมายเรียก ทนายจำเลยจึงยื่นคำร้องต่อศาลอีกรอบหนึ่ง เพื่อขอให้ศาลออกหมายเรียกพยานเอกสาร ตามบัญชีระบุ พยานของจำเลย ซึ่งอยู่ในความครอบครองของบุคคลภายนอกเพื่อจำเลยจะได้นำมาประกอบการต่อสู้คดี และศาลก็ได้มีหมายเรียกพยานเอกสารทึ่งโจทก์ ให้จัดส่งเอกสารดังกล่าวยังศาลเพื่อประกอบการพิจารณา

ในวันออกนั่งพิจารณาคดี เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๔๗ โจทก์แกลงว่า ตามที่ท่านนายจำเลยขอให้ศาลมีหมายเรียกพยานเอกสารนั้น โจทก์มีความจำเป็นต้องใช้เอกสารในสำนวนคดี เพื่อซักถามพยานโจทก์ โดยอาศัยเหตุตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ แมร์รูซธรรมนูญ มาตรา ๒๔๙ วรรคสาม จะบัญญัติว่า ผู้เสียหายหรือจำเลยในคดีอาญาอยู่ในมีสิทธิตรวจหรือคัดสำเนาคำให้การของตนในชั้นสอบสวนหรือเอกสารประกอบคำให้การของตน เมื่อพนักงานอัยการได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลแล้วก็ตาม แต่รูซธรรมนูญมาตราดังกล่าวก็ได้บัญญัติไว้ว่า ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายบัญญัติ โจทก์จึงไม่สามารถดำเนินการตามหมายเรียกของศาลได้

ต่อมาในวันออกนั่งพิจารณาคดี เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๘ ทนายจำเลยยื่นคำร้องขอให้ศาลออกการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว เนื่องจากเห็นว่า การขอคัดหรือตรวจคำให้การและเอกสารประกอบคำให้การของจำเลยจากโจทก์ เป็นสิทธิของจำเลย ตามรูซธรรมนูญ มาตรา ๒๔๙ วรรคสาม เมื่อโจทก์ไม่ปฏิบัติตาม โดยอ้างว่ามีอำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ จำเลยจึงได้แจ้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ ขัดหรือแย้งต่อรูซธรรมนูญ มาตรา ๒๔๙ วรรคสาม และขอให้ศาลส่งความเห็นให้ศาลรูซธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ศาลรูซธรรมนูญรับคำร้องเมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๔๘ และในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๔๘ มีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรูซธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรูซธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๑๐

ประเด็นพิจารณาเบื้องต้นมีว่า ศาลรูซธรรมนูญ มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ ตามรูซธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ หรือไม่

ศาลรูซธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๑/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๔๗ เรื่องศาลอาญา กรุงเทพใต้ส่งคำร้องของจำเลยในคดีอาญาหมายเลขคดีที่ ๕๕๐/๒๕๓๖ เพื่อขอให้ศาลรูซธรรมนูญ พิจารณาวินิจฉัยตามรูซธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๐ เป็นบทบัญญัติที่ขัดหรือแย้งต่อรูซธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๑ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๓ หรือไม่ โดยได้พิจารณาว่า กรณีตามคำร้องเป็นไปตามรูซธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ จึงรับเรื่องไว้พิจารณา วินิจฉัย และวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๐ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรูซธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๑ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๓

นอกจากนั้นได้มีคำวินิจฉัยที่ ๓๔ - ๕๓/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๗ เรื่อง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๙๖ วรรคหนึ่ง (๓) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ หรือไม่ โดยได้พิจารณาว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๙๖ วรรคหนึ่ง (๓) เป็นบทบัญญัติในชั้นบังคับคดีตามคำพิพากษา จึงเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีผู้ร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ คำร้องดังกล่าวเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ แล้ว ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจรับคำร้องดังกล่าวไว้พิจารณาในวินิจฉัยได้ และวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๙๖ วรรคหนึ่ง (๓) ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐

จากคำวินิจฉัยดังกล่าว เห็นได้ว่า เมนบบทัญญูติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง จะมิใช่นบบทัญญูติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดี โดยตรงตามฐานความผิดที่โจทก์ฟ้อง แต่หากศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่า บบทัญญูติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความที่โดยไม่ได้ยังคงยกเว้นความผิดที่โจทก์ฟ้อง แล้วให้ยกเว้นความผิดที่โจทก์ฟ้อง ให้เป็นบบทัญญูติแห่งกฎหมายที่ศาลซึ่งพิจารณาคดีนั้น จะต้องใช้ในกระบวนการพิจารณาเพื่อนำไปสู่การพิจารณาพิพากษาตามฐานความผิดที่โจทก์ฟ้อง ดังปรากฏตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑/๒๕๔๓ และที่ ๓๔ - ๕๓/๒๕๔๓ ที่อ้างข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญก็มีอำนาจรับคำร้องไว้พิจารณาвинิจฉัยได้

ดังนั้นประเด็นว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาในเชิงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗ ซึ่งเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่จำเลยได้แจ้งมายังศาลรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ได้หรือไม่ นั้น พิจารณาแล้วเห็นว่า ศาลจังหวัดจะเชิงเทราจำเป็นต้องใช้บทบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗ และในการสั่งเกี่ยวกับเรื่องพยานหลักฐานก่อนที่ศาลจะพิจารณาตัดสินคดี บทบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗ จึงเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดี ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาในเชิงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๖๔ ได้

ประเด็นการวินิจฉัย

ประเด็นต่อมา คือ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ ขัดหรือแย้งต่อ
รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๔๑ วรรคสาม หรือไม่

ข้อพิจารณาและคำวินิจฉัย

ตามคำร้องของจำเลย อ้างว่า โจทก์ (ซึ่งเป็นพนักงานอัยการ) อ้างประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ ที่บัญญัติว่า “เมื่อโจทก์สืบพยานเสร็จแล้ว ถ้าเห็นสมควรศาลมีอำนาจ

เรียกสำนวนการสอบสวนจากพนักงานอัยการมาเพื่อประกอบการวินิจฉัยได้” ประกอบรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๔๑ วรรคสาม ที่บัญญัติว่า “ผู้เสียหายหรือจำเลยในคดีอาญาซึ่งมีสิทธิตรวจหรือคัดสำเนา คำให้การของตนในชั้นสอบสวน หรือเอกสารประกอบคำให้การของตน เมื่อพนักงานอัยการได้ยื่นฟ้อง คดีต่อศาลแล้ว ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ” แต่ยังไม่มีกฎหมายใดบัญญัติ ใจทگจึงไม่ปฏิบัติตาม คำร้องขอของจำเลยที่ร้องขอต่อศาล อันเป็นเหตุให้จำเลยเห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๔๑ วรรคสาม นั้น

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ เป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวกับพนักงานอัยการกับศาลในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดี ซึ่งตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว ได้กำหนดถึง การคุ้มครองการดำเนินคดีของพนักงานอัยการมิให้เสียหาย ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๔๑ วรรคสาม เป็นบทบัญญัติที่รับรองสิทธิของจำเลยในการตรวจหรือคัดสำเนาคำให้การของตนในชั้นสอบสวน หรือ เอกสารประกอบคำให้การของตน เมื่อพนักงานอัยการได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลแล้ว โดยให้เป็นไปตามที่ กฎหมายบัญญัติ ซึ่งขณะนี้ยังไม่มีการบัญญัติกฎหมายดังกล่าวไว้

พิจารณาแล้วเห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ เป็นบทบัญญัติ ที่ใช้บังคับระหว่างศาลกับพนักงานอัยการ ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๔๑ วรรคสาม เป็นบทบัญญัติ รับรองสิทธิของจำเลยในการตรวจหรือคัดสำเนาคำให้การ หรือเอกสารประกอบคำให้การของตน ซึ่งเป็น คนละส่วนกัน

จึงวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๔๑ วรรคสาม

นายผัน จันทร์ปาน

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ